

THUNG LŨNG KHÔNG TÊN

Tiểu thuyết

(Nhà xuất bản Tổng hợp Sông Bé, 1989)

(Kỳ 1)

1

Một buổi sáng tháng Ba.

Vàng dương vừa nhô lên khỏi những cánh rừng. Giống như một chàng trai vừa tỉnh giấc - khỏe mạnh và tươi trẻ, nó tỏa ánh sáng rực rỡ bao trùm lên mọi cảnh vật. Những chiếc lá, ngọn cỏ còn ẩm sương khi bắt gặp ánh nắng chói chang kia cũng lấp lánh một thứ ánh sáng e lệ, dịu dàng. Gió dào dạt thổi làm cỏ cây rung lên và hàng triệu những vàng mặt trời nhỏ bé ấy hòa vào nhau, lấp lánh làm cho cái đại dương màu xanh của rừng cây lao xao như những con sóng...

Những loài chim cũng đã chờ đợi mặt trời. Như một chiếc đĩa thần kỳ, ánh nắng soi rọi tới đâu, tiếng chim chóc bùng lên đến đấy. Cái dàn hợp xướng ban mai ấy cộng với tiếng dòng suối chảy róc rách và đôi lúc được bổ sung bằng tiếng hú dài của một đôi vượn đang thoăn thoắt đuổi nhau trên cành cao nên càng sinh động hơn. Trong cái phút giao duyên của đất và trời, người ta thường lặng đi vì ngạc nhiên và sung sướng - sự sung sướng dường như đã ăn sâu vào tiềm thức của con người mà nhiều khi không thể cắt nghĩa được.

Trại cải tạo X. nằm ở bìa rừng. Nó được nối với đường quốc lộ bằng một con đường đất nhỏ ngoằn ngoèo dài khoảng nửa cây số. Nhìn từ bên ngoài, người chưa biết khó có thể biết đây lại là một nơi giam giữ phạm nhân bởi màu xanh cây trái xum xuê bao trùm lên những khu nhà, bao trùm lên cả hàng rào dây thép gai quây xung quanh. Người ta chỉ có thể đoán chừng đây là cơ quan của một lâm trường hay một nông trường nào đó. Sự nhầm lẫn là có căn cứ vì xung quanh quả đồi là những nương rẫy, những

vườn rau xanh tốt. Chỉ có một điều khác là hai cánh cổng sắt khá kiên cố luôn luôn đóng kín và nếu ai tinh mắt sẽ thấy bên trong cổng là bụi rác trong giống như một lùm cây xanh luôn có người đứng gác. Xa hơn chút nữa, ở sâu bên trong là những tốp người mặc quần áo kẻ đang lặng lẽ vác cuốc xẻng đi ra những khoảnh vườn nhỏ...

Nhưng đó là sự im ắng của ngày thường. Hôm nay, sự bình yên đã được thay bằng một không khí xôn rộn hơn. Ngay từ sáng sớm, ở bên ngoài hai cánh cổng sắt đã có một đám người đứng ngòai ló nhó bên cạnh những chiếc xe máy. Tất cả bọn họ đều nhìn dán mắt vào bên trong cổng với vẻ nôn nóng đặc biệt.

Một lát sau, có ba người thông thả đi bộ ra. Cả ba đều mặc thường phục, tay xách những cái túi giống nhau. Khi gần ra đến cổng, người đi đầu - một người có dáng người thấp béo và nước da đen cháy, trạc độ 34, 35 tuổi nhanh nhẹn tách ra, vượt lên trước. Tiếp ngay theo sau, cũng nhanh nhẹn không kém là một người đã trạc hơn 50 tuổi, có khuôn mặt lưỡi cày và mái tóc đã nhuốm bạc. Người đang thông thả đi cuối cùng là một thanh niên chỉ mới trạc khoảng 28, 30 tuổi. Anh ta có dáng người xương xương và nước da trắng trẻo như một cậu học trò. Trên khuôn mặt đầy đặn là một đôi mắt thông minh nhưng đượm buồn. Khác với hai kẻ đi trước, anh bước những bước trầm tĩnh hơn tuy cũng không giấu được sự vui mừng, nôn nóng...

Đó là ba phạm nhân vừa được trả tự do. Người thấp béo tên là Phi. Hắn nguyên là một đối tượng hình sự nổi tiếng trong giới anh chị ở thành phố Hồ Chí Minh và là một trong những đàn em thân tín nhất của tên tướng cướp Hoàng Trọng đã bị sa lưới. Người có mái tóc điểm bạc là Tường - một đầu mối buôn bán ma túy có thâm niên. Người thanh niên đi cuối cùng là Sơn. So với hai kẻ kia, Sơn có thời gian cải tạo ít nhất. Anh ta chỉ mới vào Trại cải tạo này từ gần ba năm trước.

Nhìn thấy ba người đang đi ra, đám người đang xôn xao ngoài cổng bỗng im bặt. Hình như họ sợ rằng chỉ cần một tiếng ho hay một động tác thái quá của mình sẽ làm cho cánh cửa sắt vừa mở hé ra sẽ đóng sập lại,

ngăn cách họ với những người bên trong đang bước ra. Nhưng không có điều gì xảy ra cả. Người thứ nhất, người thứ hai rồi người thứ ba đã lần lượt bước ra khỏi cổng sắt. Đến lúc đó, một không khí hân hoan mới bùng lên. Vừa bước ra khỏi cổng, Phi đã hét lên một tiếng khàn khàn rồi quăng cái túi xách trên tay về phía một đôi nam nữ đang đứng bên hai chiếc xe Cub 70. Người thanh niên có mái tóc rẽ tre và hàm răng vầu nhầy vọt ra đưa tay bắt gọn cái túi của Phi quăng tới. Sau đó, giống như một cơn lốc cuồng nhiệt, Phi lao tới. Không nén nổi sự vui sướng, hắn ôm thốc lấy cô gái, nâng bổng lên, quay mấy vòng rồi mới chịu buông xuống. Cô gái ấy khẽ nhăn mặt nhưng không nói gì.

Trong khi đó, Tường cũng đang được đón tiếp bằng một không khí hân hoan không kém, tuy sắc thái có khác hơn một chút. Ngay sau khi ông ta vừa bước ra khỏi cổng, một bà luống tuổi nhưng cách ăn mặc thì lòe loẹt lao tới. Bà ta ôm chầm lấy Tường và khóc nức lên trong khi miệng liên tục lẩm bẩm những tiếng da diết, đầy nước mắt: “Mình!... Mình của em!”. Nói gót bà ta, một đôi nam nữ cũng nhào tới. Cô gái trẻ vừa kêu “Ba” vừa nhảy lên choàng lấy cổ Tường và chỉ trong một thoáng đã in hàng chục vết son lên mặt ông ta. Hình như Tường cảm động. Ông ta hơi rơm rớm nước mắt và liên tục quay sang phải sang trái trong khi mái đầu điểm bạc cứ gật lia lịa. Còn người thanh niên cùng đi với cô gái thì cũng tranh thủ biểu lộ nỗi vui mừng của mình theo cách khác. Anh ta vội móc từ trong túi ra một bao thuốc lá 555 và vờn người đưa tới mời Tường, đồng thời tung ra một câu nói bằng giọng đầy cảm động “Hút đi, ba! Ba chịu đựng gian khổ, thiếu thốn nhiều quá rồi mà!”.

Trong khi Phi và Tường đã trở thành những trung tâm thu hút sự chú ý, săn sóc của đám người kia, Sơn lặng lẽ bước ra khỏi cổng. Trước khi bước hẳn ra ngoài, anh quay vào bọc gác gập đầu chào. Người cảnh sát mỉm cười chào đáp lại. Sau đó, anh đưa ánh mắt thờ ơ nhìn hai nhóm người đang cười nói hân hoan rồi lững thững bước đi. Vẫn còn ngỡ ngàng với tự do nên vừa bước đi, Sơn vừa đưa mắt nhìn ra xung quanh. Cũng vẫn là những cảnh vật của ngày thường nhưng đối với Sơn hôm nay tất cả như đã mang ý nghĩa khác: một ngọn gió đang khe khẽ luồn qua những tán lá; màu nắng

sớm hồng hào trên những sườn đồi, những hàng cây; một vài tiếng cười của trẻ con văng vẳng theo gió vọng tới từ một căn nhà ở cuối thung lũng; tiếng chim lảnh lót xa xa và từ bụi cây bên đường, một đôi chim vụt bay lên bầu trời cao xanh lồng lộng bỗng bành những tảng mây trắng... Tất cả những màu sắc, những âm thanh ấy như đang cùng hòa vào niềm vui tự do. Có lẽ trong đời mình, chưa bao giờ Sơn lại cảm nhận được hết giá trị của những điều tưởng như bình thường này.

Niềm hân hoan của đám người ở trước cổng Trại cải tạo cũng đã lắng lại. Họ ngồi lên xe và khởi động máy. Bốn, năm chiếc xe máy nối nhau lao ra phía đường lớn. Chỉ trong một thoáng, những tiếng ồn ào đã lắng hẳn, trả lại cho đời núi sự bình yên ngàn đời của nó. Ở giữa sự bình yên ấy, hình dáng cô đơn nhưng thanh thản của Sơn với cái túi xách trên tay giống như một dấu chấm than - cái dấu để chấm dứt những năm tháng đã qua và mở đầu cho một cuộc đời mới.

Sau khoảng vài chục phút, Sơn đã ra đến đường quốc lộ. Ở đây rất ít người qua lại. Đôi lúc, những chiếc ô tô hoặc xe máy lao vút qua làm tung lên những quầng bụi đỏ và ngay sau đó, cảnh vật lại trở lại im ắng. Sơn không vẫy xe. Anh tiếp tục đi bộ thêm một đoạn nữa như muốn để tận hưởng cho hết niềm vui đang tràn ngập trong lòng. Đi được một quãng, Sơn chợt nhìn thấy một cô gái trẻ có khuôn mặt bầu bĩnh, nước da nâu đang loay hoay bên chiếc xe máy Honda 50 đã cũ dưới bóng cây ven đường. Khi thấy anh tới gần, cô gái hồn nhiên gọi:

– Anh gì ơi! Nhờ anh coi giùm cái xe... Tự nhiên nó đứng máy!

Sơn tiến lại bên cô gái. Anh đặt túi xuống đất rồi ngồi xổm xuống bên chiếc xe. Anh loay hoay xem xét một lúc và phát hiện ra chỗ hỏng. Anh nói lại một đầu dây điện rồi đứng lên thử khởi động. Máy xe nổ giòn. Sơn lặng lẽ trao tay lái lại cho cô gái không quen biết ấy rồi cúi xuống xách túi định đi tiếp. Bằng một động tác mà có lẽ chính mình cũng không ngờ được, cô gái ấy đưa tay giữ Sơn lại. Cô nói nhỏ bằng giọng biết ơn:

-Cảm ơn anh!

Đó chỉ là một câu nói thông thường trong những trường hợp như thế này. Nhưng nó đã làm Sơn xúc động tận đáy lòng. Lần đầu tiên sau ba năm, anh lại được tiếp xúc với một con người của đời thường và có quyền nhận một câu cảm ơn vì đã làm một công việc nhỏ bé. Anh chớp chớp mắt và vội quay mặt đi để giấu nỗi xúc động. Sau đó, giống như một kẻ chạy trốn, anh vội vã bước đi.

Ngạc nhiên vì thái độ ấy, cô gái vội gọi với theo:

-Anh về thị xã phải không? Để em đưa đi... Cũng một đường mà...

Vẫn rảo bước, Sơn ngoái đầu lại:

-Không. Cảm ơn cô! Cô cứ đi trước đi!...

Mặt trời đã lên cao hơn. Ánh nắng làm cho con đường vốn đã đất đỏ như càng đỏ hơn. Sơn rảo bước. Cái dáng tung tăng của anh trông giống như một chàng trai trẻ đang vội vã đi đến một cuộc hẹn hò nào đó với người bạn gái. Cô gái trẻ đứng lặng nhìn theo anh một lúc nữa rồi mới ngồi lên chiếc xe máy. Khi đi qua Sơn, cô ngoái lại, gật đầu chào anh một lần nữa nhưng anh vẫn nhìn thẳng về phía trước. Chiếc xe máy tăng ga và mất hút sau những đám bụi đỏ...

2

Tại một khu chung cư nhỏ ở thành phố Hồ Chí Minh.

Sơn xách túi đi thẳng vào cổng chung cư bằng những bước chân quen thuộc. Khi đi qua một ki-ốt bán sách báo, anh dừng lại và hỏi người phụ nữ có dáng to béo đang ngồi bên trong:

-Bác Năm. Mạnh giỏi không?

Người phụ nữ có tên là Năm ấy ngẩng lên. Một thoáng kinh ngạc rồi bà ta kêu lên khe khẽ:

-Chèng đéc ơi!... Cậu Sơn hả?...

Sơn mỉm cười:

-Dạ...

Bà Năm khẽ lắc đầu và bắt giắc nhìn nhanh ra xung quanh rồi nói bằng giọng trầm xuống một cách không cố ý:

-Nhưng... bác nghe người ta nói là...

Bà ngập ngừng. Sơn gật đầu khẳng định cái điều mà bà chưa muốn nói ra:

-Đúng vậy đó! Cháu vừa được ra Trại...

Bà Năm tròn mắt nhìn Sơn. Trong quan niệm của bà, Sơn vẫn chỉ là một chàng trai hiền lành - thậm chí hơi bẽn lễn của thuở nào chứ không phải là con người khắc khổ với lối ăn nói thẳng thắn như bây giờ. Chính vì vậy, bà đâm lúng túng và không biết nói gì thêm. Hiểu điều đó, Sơn chủ động chuyển câu chuyện sang một khía cạnh khác:

-Tuần giờ ở đâu bác? Nó đã vợ con gì chưa?

Bà Năm thở dài:

-Vợ chồng nó bên quận Năm... Đã có hai đứa nhỏ rồi. Cuộc sống tụi nó cũng vất vả lắm cháu ạ...

Sơn gật đầu:

-Vậy đó... Nhanh thiệt. Thôi, để khi khác nói chuyện. Xin phép bác cho cháu về nhà đã...

Nói xong, anh quay người bước đi thẳng vào trong sân. Đến lúc đó, bà Năm mới chợt nhớ ra một điều gì đó. Bà vội đứng lên định gọi với theo anh. Nhưng rồi bà lại đổi ý và ngồi xuống. Bà lặng lẽ nhìn theo cái dáng nhanh nhẹn của Sơn đang khuất ở chân cầu thang bằng ánh mắt không giấu nổi vẻ băn khoăn...

Ở chân cầu thang, Sơn gặp một bà già đang xách một xô quần áo đi xuống. Anh gật đầu chào. Nhưng khi vừa nhìn rõ mặt anh, bà già nọ vội cúi mặt xuống để lảng tránh. Tuy vậy, khi Sơn đã bước lên những bậc cầu thang, ánh mắt đầy nghi ngại của bà ta vẫn dõi theo anh. Sau đó, bà ta bước ra sân và tóm luôn lấy một ông già vừa khập khễnh chống gậy đi tới. Họ thì

thào gì đó, vừa nói vừa đảo mắt về phía cầu thang nơi Sơn đã lên khuất với những ánh nhìn lo ngại

Sơn lên thẳng gác ba. Anh tiến đến trước một cánh cửa màu xanh với cái biển cũ kỹ có dòng chữ số màu vàng: 312. Trong một thoáng anh lặng đi. Dòng chữ số ấy là do chính tay anh đã kẻ từ khi cả gia đình anh được dọn về trong căn hộ ở chung cư này. Những ngày còn ở trong Trại giam, đã biết bao đêm anh mơ thấy mình được trở về, đứng trước cánh cửa thân thuộc này. Ở bên trong cánh cửa ấy là má anh, là Thủy - đứa em gái của anh và một thế giới những đồ đạc giản dị, thân thuộc mà dù có nhắm mắt lại, anh vẫn có thể hình dung chính xác vị trí của từng thứ một. Không biết má sẽ vui mừng đến mức nào? Và Thủy nữa - chắc là cô sẽ nhào tới ôm chầm lấy anh mà khóc như một đứa trẻ. Ôi chao, mới đó mà đã ba năm rồi! Ba năm dài như một cơn ác mộng đối với anh và đối với cái gia đình nhỏ bé của anh. Sơn vẫn còn nhớ như in vẻ sững sờ của má anh trong phòng xử án khi bản án của anh được tuyên giữa sự im lặng đến nghẹt thở.

Hôm ấy, má hông khóc như Thủy. Bà ngồi lặng đi, đôi mắt mở trừng, bất động nhìn thẳng về phía anh. Suốt đời mình, Sơn sẽ không bao giờ quên được dáng vẻ của bà - cái dáng vẻ đã trở thành biểu tượng cho nỗi tuyệt vọng và sự đau đớn căm lặng! Dường như nỗi đau của bà đang toát ra từ mái tóc nhuộm bạc, từ khuôn mặt thần thờ đến lồng ngực phập phồng một cách khó nhọc, toát ra từ cả cái dáng ngồi hơi nghiêng nghiêng như một thân cây khô đang nghiêng về với đất! Trong đôi mắt của má, Sơn đọc thấy sự xót xa, nỗi hờn giận và có cả tình thương bao la của người mẹ đã suốt đời hy sinh cho con. Những năm qua, không biết đã bao lần anh choàng dậy giữa đêm khuya, nước mắt giàn giụa vì dáng vẻ ấy lại hiện ra, rõ ràng và sống động!... Anh hiểu rằng mình là niềm hy vọng - đồng thời cũng là nỗi cay đắng lớn nhất trong cuộc đời của má.

Nén một hơi thở dài, Sơn đưa tay gõ nhẹ nhẹ vào cánh cửa...

Cũng trong lúc đó, một không khí khác thường đang diễn ra dưới sân của khu chung cư này. Vài kẻ nhàn rỗi tụ tập lại thành một nhóm, thì thảo bàn tán với vẻ nghiêm trọng. Riêng bà già đã gặp Sơn ở chân cầu thang thì

tỏ ra cực kỳ bận rộn. Bà ta khoa chân múa tay, kể cho những người xung quanh nghe mình đã “phát hiện” ra Sơn như thế nào! Ông già thì vung hèo, nói giọng đầy nghi ngại:

-Coi chừng tù trốn Trại! Phải báo ngay cho công an!...

Sơn vẫn hồi hộp đứng đợi bên ngoài. Có tiếng chân bước lệt xệt, sau đó cánh cửa khẽ hé ra. Một khuôn mặt phụ nữ trạc hơn 40 nhưng vẫn còn son phấn lòe loẹt lộ ra:

-Anh kiếm ai? - Người đàn bà hỏi bằng giọng uể oải và khó chịu.

Sơn lúng túng. Anh chưa chuẩn bị tinh thần để trả lời một câu hỏi như thế ở ngay trong gia đình của mình. Nhưng biểu hiện đó của anh đã bị hiểu theo một khía cạnh khác. Người phụ nữ nhíu mày hỏi lại - lần này bằng giọng gay gắt hơn:

-Anh kiếm ai mà lại vô đây?

(Còn tiếp)

Đức Dũng